

XV TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine 5Mo30 ,10-14)

Lugemine viiendast Moosese raamatust:

Neil päevil ütles Mooses Iisraeli rahvale: "Kuula Issanda, oma Jumala häält ja pea tema käske ja seadusi. Pöördu Issanda, oma Jumala poole kõigest südamest ja hingest. Sest see on käsk, mille ma sulle täna annan, mis ei käi üle sinu jõu ega ole sulle kättesaamatu. See pole kõrgel taevas, et sa peaksid ütlema: "Kes läheks meie eest taevasse ja tooks selle meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" See pole ka merede taga, et sa peaksid ohkama: "Kes küll läheks merede taha ja tooks selle käsu meile, et me saaksime seda kuulda ja täita?" Vaid see sõna on sulle väga lähedal - sinu suus ja sinu südames - ning seda saad sa täita".

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps69 ,14.17. 30-31. 33-34 36-37)

R: Oma suures helduses, Issand, võta mind kuulda.

Ma tulen sinu juurde palvega, Issand, sinu hea meele ajal,
oma suures helduses vasta mulle, mu Jumal, minu ustav abimees.
Issand, võta mind kuulda oma armus ja helduses,
oma suure halastuse pärast vasta mulle.

R:

Ma olen viletsuses ja täis valu,
Jumal, Sinu abi võtab mind üles.
Kiituse laulus ma tõstan kõrgeks Jumala nime,
tänu laulus ma ülistan teda.

R:

Vaadake, teie, maharõhutud, ja rõõmustage:
teie süda, kes te nõuate Jumalat taga, jääb elama!
Sest Issand võtab vaeseid kuulda ega põlga ära vangisoliijaid.
Kiitku teda nii taevas kui maa, meri ja kõik, mis seal liigub.

R:

Sest Jumal päästab Siioni
ja ehitab Juuda linnad jälle üles.
Tema sulaste järelpõlv pärib maa
ja need, kes armastavad tema nime, jäävad elama.

R:

(Teine lugemine Kl1 ,15-20)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast koloslastele:

Kristus on nähtamatu Jumala võrdkuju, esmasündinu, kes on sündinud enne kõike loodut. Sest tema läbi on loodud kõik, mis on taevas ja maa peal, mis nähtav ja mis nähtamatu, olgu (inglite koorid) "troonid" või "ülemused", "valitsused" või "meelevallad" - kõik on loodud tema kaudu ja tema jaoks. Tema ise on aga enne kõike loodut, ja kõik, mis püsib, püsib temas ning tema on ihu pea, aga ihu - see on kirik. Tema on algus, esmasündinu surnute hulgast; tema on enne kõiki. Sest Jumal on arvanud heaks oma kõiges täiuses tema sees elada ja lepitada tema läbi enesega kõik - nii maapealsed kui taevased, siis, kui ta on Kristuse ristivere läbi rahu teinud.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 14,23)

Halleluuja. Kes mind armastab, see elab minu sõna järgi,
minu Isa armastab teda ja tema juurde me tuleme. Halleluuja.

(Evangeelium Lk10 ,25-37)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal tahtis üks seaduseandja Jeesust kiusata. Ta tõsus püsti ja küsis: "Õpetaja, mida ma pean tegema, et ma pälviksin igavese elu?" Jeesus ütles talle: "Mis seaduses kirjas seisab? Kuidas sa sealt loed?" Aga tema vastas: "Armasta Issandat oma Jumalat kõigest südamest, kõigest hingest, kõigest jõust ja kogu mõistusega, ning oma ligimest nagu iseennast." Siis Jeesus ütles talle: "Sa oled õigesti vastanud, tee nii ja sa jääd elama." Aga tema tahtis veel suuremat õigust kätte saada ja küsis Jeesuselt: "Kes siis on minu ligimene?" Jeesus vastas: "Üks inimene läks Jeruusalemmast alla Jeeriko poole ja sattus röövlite kätte. Kui need olid ta paljaks röövinud ja teda peksnud, läksid nad minema ja jätsid ta poolsurnult maha. Juhtumisi tuli keegi preester sedasama teed, aga kui ta teda nägi, läks ta temast kaarega mööda. Nõndasamuti ka leviit, kes teda märkas, kuid ometi edasi läks. Siis aga tuli sama teed üks samaarlane. Kui ta sellesse paika jõudis ja maaslamajat nägi, hakkas tal temast kahju; ta astus ligi, sidus mehe haavad, valas nende peale õli ja veini, tõstis ta oma veolooma selga ja viis ta öömajale ning kandis tema eest hoolt. Aga järgmisel hommikul andis ta majaperemehele kaks teenarit ja ütles: "Kanna tema eest hoolt, ja kui sa peaksid veel tema peale midagi kulutama, selle maksan ma sulle tagasiteel." Kes neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele mehele, kes oli sattunud röövlite kätte?" Kirjatundja vastas: "See, kes tema peale halastas." Jeesus aga ütles talle: "Mine siis ja tee nõndasamuti".
See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, mõne aja eest korraldas Saksa Punane Rist ühel kiirteel simuleeritud liiklusõnnetuse, et kontrollida inimeste valmidust appi tulla. Olukord nägi välja nii, nagu oleks auto teelt välja sõitnud, ja vigastatud lebasid selle kõrval maas. Paraku peatus sajast autost ainult neli ja häirenumbrile laekus ainult 11 teadet.

Miks nii vähe? Kas tõesti on inimesed muutunud hoolimatuteks? Seda vast mitte. Pigem on põhjuseks asjaolu, et virtuaalreaalsus hakanud ka tavareaalsust mõjutama ning inimestele tundub üha enam, justkui juhtuksid õnnetused kiirteel ainult seeriafilmis "Kutsuge Cobra 11". Tänapäeva meedia annab ju võimaluse osaleda igasugustes seiklustes tugitoolist lahkumata, ja otsepildis suuri õnnetusi jälgides tõuseme me vahepeal püsti vaid selleks, et tuua omale kõrgist üks ... kosutav võileib.

Kahjuks pole piirilukorrad elust siiski päris kadunud, ning kellegagi juhtuvad need katastroofid päriselt. Tõsise õnnetuse puhul on osutamata abi lausa seadusega karistatav ja kindlasti ka süütegu Jumala silmis. Kui me pole kindlad oma võimetes hädasolijale ise abi osutada, siis hädaabinumbril helistada suudame ju alati. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

"Kes neist kolmest oli sinu arvates ligimene sellele mehele, kes oli sattunud röövlite kätte?" Ja kirjatundja vastas: "See, kes tema peale halastas..." Jah, vaene kirjatundja, ilmselt ei olnud tal piisavalt aega järele mõelda ja tema vastus oli spontaanselt kaastundlik. Aga ma usun, et ta kogus end varsti ja oskas Jeesuse jutustatud loole palju sobivama hinnangu anda, nagu ühele variserist kirjatundjale kohane. Sest kui Jeesus hakkas vaidlustama ühiskonna ülemkihi kui terviku autoriteeti, jäid usuparteide omavahelised hõõrumised kõrvale ja seisusevälise kriitika vastu astuti ühise rindena. Nii et tema poliitkorrektne tõlgendus võiks kõlada umbes nii:

"Preester ja leviit - see tähendab templiteener - käitusid vigastatuga õigesti.

Kahtlemata õigesti, sest vaimulike ülesanne oli ju ööl ja päeval Jumala pühamus teenida ja ohvreid tuua - mitte ennast hädasolijate abistamisega rüvetada. Nad olid õppinud Moosese seadust ja prohveteid ja kõike seda, mis oli templilitururgia jaoks tähtis ning pidid täitma seda täht-tähelt.

Kui päris täpne olla, siis juutide seaduses ei leia me mingit otsest käsku, et maaslamajat tuleks aidata. Viiendas Moosese raamatus on küll kirjas: "Ära vaata pealt, kui su venna eesel või härg lamab teel, ja ära hoidu sellest kõrvale, vaid aita oma vennal ta üles tõsta!" (5Mo 22,4); ja samuti teises Mooses raamatus: "Kui sa näed oma vihamehe eeslit koorma all lamamas, siis ära jäta teda maha, vaid aita ta lahti päästa!" (2Mo 23,5). Aga võta näpust, maaslamava inimese kohta ei ole kirjas mitte midagi. Pealegi, oleksid nüüd preester ja leviit vigastatut puudutanud, ja võibolla mitte enam vigastatut, vaid juba surnut - või mis kõige hullem, paganat või samaarlast - siis oleksid nad end rüvetanud ega saanuks enam templis teenida. Sellepärast võib kindlasti öelda, et nii preester kui leviit käitusid õigesti."

Kas niisugune argumentatsioon suudaks meid veenda, armsad õed ja vennad? Sest seaduse täht-tähelise järgimise kiusatus pole kindlasti meilegi võõras: ikka võime tabada end suhtumiselt, et kui piibel on kord Jumala enda sõna, siis pole meie ülesanne selles kahelda, isegi kui kõik meie silmade jaoks päris õige ei tundu.

Eeltoodud arutlus on heaks näiteks, kuidas inimese isiklikud huvid pühakirja tõlgendusse imuvad ja olulised faktid varjutavad. Tegelikult on ju selgesti öeldud, et preester ja leviit tulevad Jeruusalemmast, st nende ülesanded on selleks päevaks täidetud ja ka surnu puudutamine rüvetaks neid ainult kuni päikeseloojanguni. Juba järgmisel päeval templis teenida poleks mingit takistust, aga pigem olid templiteenrid Jeeriko teel nii kaugel Jeruusalemmast just selle pärast, et nende kahe teenistuskord oli just läbi saanud. Juuda preesterkond jagunes nimelt 24 teenistuskorraks, iga teenistuskord teenis kaks korda aastas ühe nädala.

Samaarlasel neid probleeme, mis juutidel, ei olnud, kuigi ka tema ei saanud teadvuseta inimeselt küsida, kes ta on ja millesse ta usub. Selle regiooni elanikud nägid ju ka kõik enamvähem ühtemoodi välja. Samaarlasedki uskusid samasse Jumalasse kui juudid, ainult nad ei ohverdanud oma paasatalle mitte Jeruusalemmas, vaid Garisimi mäel Samaarias. Jeesus ei külasthanud teadaolevalt nende pühapaika kunagi, kuid ta vestles samaarlastega tihti ja antud tähendamissõnas eelistas ta selgesti samaarlast omaenda rahvale.

On märkimisväärne, et Jeesus keskendub ennekõike samaarlase vooruslikkusele ega pööra mingit tähelepanu tema võibolla mitte päris täiuslikule religioonile. Ta mõistab teda uskliku inimesena ja näeb tema käitumisel ka religioosset motiivi. Teisalt ei kirjelda evangeelium samaarlast lausa ennastohverdava kangelasena, kes oleks vigastatu õlgadele võtnud ja omaenda koju viinud, vaid ta pani kannatanu oma veolooma selga ja viis võõrastemajja, andis raha tema põetamise jaoks ning pöördus siis tagasi argipäeva.

Armas kuulaja, õnneks on Jeesus andnud meile, kristlastele, ka suurema tõlgendusmeelevalla kui oli juutidel. Meie jaoks ei saa liturgia olla elu ise, vaid harjutuskeskkond, virtuaaltegelikkus, mis peab inimest valmistama reaalses piirulukorras õigesti käituma. Armastus saab täiuslikuks ainult siis, kui see on suunatud samaaegselt nii Jumala kui ligimese poole. Jumal ei nõua meilt liiga palju, ei nõua tingimata kangelastegu. Ta ootab pigem, et meie enesearmastuse ja huvide kõrval jääks ruumi ka ideaalidele ja põhimõtetele, et me paneksime tähele ka oma ligimest. Amen.